

Länsövergripande samverkansöverenskommelse för hälsoundersökningar av barn och unga som placeras enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller enligt Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)

Detta dokument gäller från och med den 1 november 2023.

Dokumentnamn Länsövergripande samverkansöverenskommelse för hälsoundersökningar av barn och unga som placeras enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller enligt Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)	Version 1.0 Nästa revidering 2025-12-31
Dokumenttyp Samverkansöverenskommelse	Organisations/funktionsområde Samverkan Blekinge
Detta dokument gäller för Region Blekinge Kommunerna i Blekinge	Dokumentansvarig Ordförande för programområde Barn och ungdomars hälsa
Beslutat av LSVO	Beslutsdatum 2023-09-22

Innehåll

Inledning	4
Aktuell lagstiftning samt allmänna råd och föreskrifter	4
Tre olika undersökningar	6
Överenskommelse	7
Syfte	7
Målgrupp	7
Avgränsning	7
Samtycke	7
Kontaktväg, kompetens, plats och tidsram	8
Hälsoundersökning enligt lag 2017:209	8
Läkarundersökningar enligt 32 § LVU	8
Beslut om överenskommelsen	8
Lokala rutiner	9
Kostnad	9
Uppföljning av samverkansöverenskommelsen	9
Avvikelse och tvist	9
Samverkansöverenskommelsens giltighet	9
Beslutad	10

Inledning

Placerade barn och unga har som grupp en sämre hälsa än populationen som helhet. De har ofta sämre vaccinationsskydd, sämre tandhälsa samt i mindre utsträckning deltagit i hälsobesök. Genom hälsoundersökningarna kan aktuella och tidigare försummade behov gällande fysisk, psykisk och oral hälsa uppmärksammas och åtgärdas.

Sedan 2016 har Blekinges fem kommuner och Region Blekinge en gemensam samverkansöverenskommelse för hälso- och tandhälsoundersökningar av barn och unga som placerats enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller enligt Lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Reviderad version har beslutats och ersätter tidigare överenskommelse.

Enligt Förenta nationernas (FN) konvention om barnets rättigheter ska myndigheter som fattar beslut som rör ett barn beakta vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3), se till att barnet inte diskrimineras på något sätt (artikel 2), möjliggöra goda förutsättningar för barnets optimala utveckling (artikel 6) samt säkerställa att barnets åsikter inhämtas och bedöms utifrån barnets ålder och mognad (artikel 12). Barnet ska skyddas från alla former av våld och övergrepp (artikel 19) och få rehabilitering om sådana övergrepp har skett. Därutöver har barnet rätt till likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård samt till bästa uppnåeliga fysiska och psykiska hälsa (artikel 24). Hälso- och sjukvården samt tandvården har därför en skyldighet att samverka med socialtjänsten kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Aktuell lagstiftning samt allmänna råd och föreskrifter

Socialtjänstlagen (SoL): 6 kap. 7 § 3 p SoL

Vid placering enligt socialtjänstlagen (frivillig placering).

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Socialtjänstlagen: 11 kap. § 3

Underrättelse till regionen om behov av hälsoundersökning enligt lag 2017:209.

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Lag (2008:344) Hälsoundersökning för asylsökande med flera

Regionernas skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård samt tandvård till personer som vistas i Sverige utan stöd av myndighetsbeslut eller författning finns i lagen om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU): § 32

Vid placering enligt LVU (tvångslagstiftning).

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Hälso- och sjukvårdslagen (HSL): 2 f § HSL

Hälso- och sjukvårdens skyldighet att samverka.

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Tandvårdslagen (TL): §§ 2-3a, 3b, samt §§ 7-8

God tandhälsa och tandvård på lika villkor. Regelbunden och fullständig tandvård till 23 år.

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Patientsäkerhetslagen (PSL): 6 kap. 5 §

Skyldigheter för hälso- och sjukvårdspersonal med flera. Denna lag syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård och därmed jämförlig verksamhet.

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS) 2019:19

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Offentlighets- och sekretesslag (OSL) 25 kap. 12 §

Sekretessbrytande bestämmelse som kan användas då det krävs en nödvändighet.

[Klicka här för att komma till lagen i sin helhet.](#)

Tre olika undersökningar

Placerade barn och unga som inte är asylsökande ensamkommande barn omfattas av två olika typer av undersökningar. Ensamkommande barn omfattas av ytterligare en typ av undersökning. De tre undersökningarna är delvis överlappande men har även delvis olika syften.

Hälsoundersökning enligt lag 2017:209 (med föreskrift HSLF-FS 2019:19)	Läkarundersökning enligt 32 § LVU	Hälsoundersökning för asylsökande med flera enligt lag 2008:344 (föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2011:11, inklusive ändringarna i SOSFS 2013:25)
<p>Syfte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • att ge ett underlag för medicinsk bedömning av behovet av hälso- och sjukvård samt tandvård • att visa hur socialnämnden ska verka för att barnet eller den unge ska få sina rättigheter och behov av hälso- och sjukvård och tandvård tillgodosett • att klargöra hälso- och sjukvårdens och tandvårdens fortsatta kontakt med barnet/den unge. <p>Hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet omfattar alla barn som placeras utanför det egna hemmet, inklusive unga 18–20 år, och ensamkommande barn.</p>	<p>Syfte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • att identifiera sjukdom, skada eller funktionsnedsättning som kan ha betydelse för behovet av vård enligt LVU och för planering av vården. <p><u>Läkarundersökning enligt 32 § LVU ersätter inte en hälsoundersökning.</u></p> <p>Barn som placeras enligt LVU behöver två undersökningar, Läkarundersökning enligt 32 § LVU och Hälsoundersökning enligt lag 2017:209.</p>	<p>Syfte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • att uppmärksamma eventuell ohälsa och behov av smittskyddsåtgärder, samt att informera om möjligheten att få del av hälso- och sjukvård och tandvård. <p><u>Hälsoundersökning för asylsökande ersätter inte en hälsoundersökning.</u></p> <p>Ensamkommande barn som placeras behöver två eller flera undersökningar, hälsoundersökning för asylsökande med flera enligt lag 2008:344 och hälsoundersökningar enligt lag 2017:209. Vid LVU behövs också läkarundersökning enligt 32 § LVU.</p>

Överenskommelse

Syfte

Samverkansöverenskommelsens syfte är att

- tillförsäkra alla placerade barn och unga, 0–20 år, i Blekinge län tillgång till hälso- och sjukvård samt tandvård de har behov av och rätt till
- underlätta hantering i frågan för ansvariga inom socialnämnden och regionens hälso- och sjukvård samt tandvård
- klargöra ekonomiska förutsättningar och skapa organisatorisk tydlighet för att undersökningarna blir gjorda inom angiven tidsram och med rätt kompetens.

Målgrupp

Hälsoundersökning, inklusive oral hälsoundersökning, ska erbjudas ett barn eller en ung person i åldern 18–20 år som, med stöd av Socialtjänstlagen eller Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, är

- föremål för utredning som lett fram till avsikten att placera barnet/den unge för vård utanför det egna hemmet
- placerad för vård utanför det egna hemmet.

Ovanstående ska erbjudas under förutsättning att det inte bedöms obehövt (om motsvarande kunskap redan finns hos socialnämnden).

Avgränsning

Avtalet omfattar inte

- oral hälsoundersökning för asylsökande över 18 år
- hälsoundersökning enligt lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande med flera som erbjuds av regionen (dock har ett barn/en ung person i åldern 18–20 år som erhållit en hälsoundersökning för asylsökande rätt till hälsoundersökning enligt lag 2017:209 och läkarundersökning enligt 32 § LVU)
- läkarundersökning vid misstanke om brott mot barn
- barn och unga som är boende i familjehem med stöd av 9 kap. 8 § Lagen om särskilt stöd och service (LSS) (de ingår inte i den målgrupp som avses med denna överenskommelse).

Samtycke

Inför en hälsoundersökning ska hälso- och sjukvården samt tandvården inhämta samtycke från vårdnadshavare, både till inhämtande och hanterande av journaler och annat underlag samt till genomförandet av hälsoundersökningen. Utifrån ålder och mognad ska samtycke även inhämtas från barnet/den unge. Om hälso- och sjukvården samt tandvården inte får svar inom 14 dagar kan hälso- och sjukvården samt tandvården efterfråga hjälp av socialnämnden för att nå vårdnadshavare för att förmedla regionens samtyckesblankett.

25 kap. 12 § OSL, som innehåller sekretessbrytande bestämmelse, kan användas då det krävs en nödvändighet. Bestämmelsen ska användas varsamt, samtycke bör användas i första hand, det är först när samtycke inte är möjligt som 25 kap. 12 § OSL kan bli aktuell. Observera att om uppgifter har lämnats utan samtycke är det viktigt att den enskilde i möjligaste mån får information om detta i efterhand.

Vid läkarundersökning enligt 32 § LVU behövs inte samtycke inhämtas. Det är dock väsentligt att vårdnadshavare och den unge själv involveras till så stor del som möjligt och får information och görs delaktiga.

Kontaktväg, kompetens, plats och tidsram

Socialnämnden skickar en begäran om hälsoundersökning (fysisk, psykisk och oral) enligt lag 2017:209 och läkarundersökning enligt 32 § LVU till Region Blekinges administrativa funktion för hälsoundersökningar av placerade barn. Kontaktuppgifter till Region Blekinges administrativa funktion för hälsoundersökningar av placerade barn finns i tillhörande dokument *Länsövergripande riktlinjer och anvisningar*.

Hälsoundersökning enligt lag 2017:209

Hälsoundersökningen består av fysisk och psykisk hälsoundersökning samt oral hälsoundersökning. Barn och unga personer i åldern 18–20 år undersöks av specialistläkare eller ST-läkare med barn- och ungdomsmedicinsk inriktning vid Barn- och ungdomsmedicinkliniken i Region Blekinge.

Oral hälsoundersökning för ett barn eller en ung person i åldern 18–20 år genomförs av tandvårdsklinik anvisad av Region Blekinge. Det är av stor vikt att barnet, den unge och/eller vårdnadshavare får information om hälsoundersökningen av socialnämnden. Vid placering enligt SoL ska undersökningen vara genomförd inom fyra veckor från det datum som socialnämnden begärde hälsoundersökningen.

Läkarundersökningar enligt 32 § LVU

Ett barn eller en ung person i åldern 18–20 år undersöks av specialistläkare eller ST-läkare med barn- och ungdomsmedicinsk inriktning vid Barn- och ungdomsmedicinkliniken i Region Blekinge. Vid ansökan om vård enligt LVU ska läkarundersökning komma till stånd skyndsamt och senast två dagar innan datum för förhandling behöver intyget vara socialnämnden tillhanda. Vid omedelbart omhändertagande görs läkarundersökningen och ansökan inom ramen för de 28 dagar som socialnämnden har på sig att färdigställa en utredning och ansöka om vård enligt LVU vid förvaltningsdomstolen. Denna undersökning är en del av socialnämndens utredningsmaterial.

Beslut om överenskommelsen

Denna överenskommelse har utformats, godkänts och undertecknats av involverade parter. Parterna ansvarar för att överenskommelsen tillämpas i respektive organisation.

Till denna överenskommelse finns riktlinjer och anvisningar som beslutats av involverade parter. Utgångspunkten för riktlinjer och anvisningar för hälsoundersökningar är Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2019:19) som tydliggör ansvarsfördelning i respektive verksamhet och vad hälso- och tandhälsoundersökningen ska innehålla. Riktlinjer och anvisningar är ett stöd avseende rutiner i aktuella verksamheter.

Hälso- och sjukvården ansvarar för insamling av underlag, inhämtning av samtycke, erbjudande av hälsoundersökning och utförande av hälsoundersökning samt att delge socialnämnden ett utlåtande.

Utgångspunkten för riktlinjer och anvisningar för läkarundersökningar enligt LVU är lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga, 32 § LVU (1990:52). Dessa riktlinjer och anvisningar är ett stöd avseende rutiner i aktuella verksamheter.

Lokala rutiner

Respektive avtalspart ansvarar för att ta fram och tillämpa rutiner som innefattar det egna åtagandet. Se Socialstyrelsens kunskapsstöd [HälsoSAMS](#).

Kostnad

Region Blekinge debiterar ingen kostnad för hälsoundersökning enligt lag 2017:209, läkarundersökning enligt 32 § LVU och inte för utlåtande samt intyg.

Uppföljning av samverkansöverenskommelsen

Samverkan Blekinge (den regionala organisationen för samverkan mellan socialtjänst, vård- och omsorg, hälso- och sjukvård och skolan i Blekinge) ska en gång per år följa upp att samverkan sker mellan kommunerna och regionen i enlighet med avtalets intentioner och för barnets/den unges bästa.

Uppföljningen ska säkerställa att dokument som är kopplade till samverkansöverenskommelsen är tillämpbara.

Avvikelse och tvist

Vid avvikelse används de rutiner som finns för avvikelsehantering i Samverkan Blekinge. Vid tvister i samverkan lyfts frågan skyndsamt till förvaltningschefsnivå.

Samverkansöverenskommelsens giltighet

Samverkansöverenskommelsen gäller från och med den 1 november och tills vidare och med 12 månaders uppsägning.

Beslutad

Beslut har fattats avseende denna överenskommelse på LSVO:s möte den 22 september 2023.

Överenskommelsen är upprättad och signerad av

Cecilia Grefve-Lang Förvaltningschef, Socialförvaltningen, Karlskrona kommun

Birgitta Ratcovich, Förvaltningschef, Arbete- och välfärdsförvaltningen, Ronneby kommun

Torill Skaar Magnusson, Förvaltningschef, Förvaltningen för omsorg och arbetsmarknad,
Karlshamns kommun

Robert Schelin, Förvaltningschef, Socialförvaltningen, Olofströms Kommun

Björn Petersson, Förvaltningschef, Arbete- och välfärdsförvaltningen, Sölvesborgs kommun

Hanna Svensson, Hälso- och sjukvårdsdirektör, Region Blekinge